

Pythagoræ Philosophi Symbola

erifices, soli enim, & lunæ dicatus est. ¶ Super modium ne sed eas.
 ¶ Animalia recuruis unguibus ne nutrias. ¶ In uia ne scindas.
 ¶ Anulū ne feras. ¶ Dei figuram ne in sculpas anulo. ¶ Ad lucernæ lumen ne te speculo contempleris. ¶ De diis, rebusq; diuinis nihil tam mirabile dicitur, quod non debeas credere. ¶ Risu effuso abstine. ¶ Iuxta sacrificium ne incidas ungues. ¶ Dextram ne ad omnia facile iniicias. ¶ Stramentis surgens collige ipsa, figurāq; confunde. ¶ Cor ne uores. ¶ Cerebrum ne edas. ¶ Capillorum & unguium superfluitates, postq̄ abscideris pessunda. ¶ Rubrum aliquid ne suscipias. ¶ Ollæ uestigium in cinere confunde. ¶ Aurum habenti ne hæreas ī filiorum generatione. ¶ Honora in primis figuram, & aram, figuram ac pretium denariorum trium. ¶ Fabis abstine. ¶ Herbam molochinam fere, ne tamen edas. ¶ Hirundinem domi ne recipias. ¶ Ab animalibus abstine. ¶ Fugare decet omni studio uniuersisq; machinamentis, ferroq; ac igne abscidere à corpore, morbum. à uictu, luxum. ab animo, ignorantia. do mo, discordiam. ciuitate, seditionem ab omnibus deniq; intēperantiā

Finis.

¶ Præfatio Marsilii Ficini Florentini ī translationem libri Xenocratis platonici. de morte ad clarissimum uirum petrum medicem.

Os mus Italiae decus Petre Medices, cū rebus gestis, tū et te tāto filio scelix, nō mō reꝝ hūanaꝝ prudētia, ueꝝ et sapia diuinaꝝ mirā sibi gloriā cōparauit. Qui cū nullū uitæ tēpus, uel in sūmis negociis absq; cōsortio musaꝝ transegerit, ī se nec tute præcipue, phiæ studiis, sacrisq; litteris totū se tradidit. Vtq; in primis philosophiæ sacris initiaretur, nō nullos Aristotelis libros conuerti ab Ioāne Argyropylo uiro doctissimo uoluit, eosq; diligentissime legit. Deide ne itima sapiētiae ipsius archana sibi deessent. Diui Platōis libros decē, & unū mercurii è græca ligua in latinā à nobis trāfferri iussit, qbus oīa uitæ præcepta, oīa naturæ p̄icipia, oīa diuinaꝝ reꝝ mysteria sancta pandūtur. Hæc omnia Cosmus & accurate legit, & absolute cōprehēdit. Cūq; Platonis librū de uno reꝝ oīum p̄icipio, & de sūmo bono iā p̄egisset, duodecima deide die, quasi ad id p̄icipiū, bonūq; fruēdū rediturus, ex hac uitæ umbra ad sup̄nam lucē reuocatus accessit. Cuius decessu grauiter & patria, & accademia gemeret, nisi petrus parēti q̄ simillimus su p̄esset, ī cuius prudētia atq; pietate patria sp̄e suā firmet, & accademia cōq̄escat. Die aut. xx. ante q̄ corporis uiculis purusei⁹ spūs solueret, sole iā.

occidente

occidente cœpit huius uitæ miseriam deplorare. Atq; ita in errores mortalium inuehi, ut lucrum quoddam diceret esse mortem. Vbi permulta & acute, & copiose de huius uitæ contemptu differuit, utpote qui iam ad supernam beatitudinem adspiraret. Cum ille finem dicēdi fecisset, hæc eadem. Cosme inq; Xenocrates uir Sanctus atq; dilectus platonis nostri discipulus in libro de morte tractauit. Tum ille referasiquit latine, Marsilii, quæ græce Xenocrates disputat. Retuli. probauit. Trāfferri iussit. Transtuli. tuo nomini dedicaui. Vt cum breue quidem hoc, sed pretiosissimum opusculum legeris, quantum in hac uita sperandum sit cogites, quantum sua cuiq; mors, uel parentum, uel filiorum lugenda. Hæc igitur lege fœliciter. Acadamiæ columen. Ac diu uiue, ne Cosmo carere nos aliquādo sentiamus.

Xenocratis philosophi platonici liber de morte, translatus è græca lingua in latinam a Marsilio Ficino Florētino ad clarissimū uirū, Petrū medicē.

Socrates. clinias, Axiochus.

Cum in cynosargem proficiscerer, & ilisso iam applicarem, uocem cuiusdam nomine me uocantis audiui. Conuersus autē cliniam uidi Axiochi filium, uersus fontem calliroem curretem, unāq; cum eo Damonem musicum, charmidēmq; filium Glauconis. Quorum ille quidem musicæ præceptor. hic autem mutua quadā beniuolentia coniunctus erat. Visum igitur mihi est, ut retrocederē, illisque obuius fierē. ut ocyus & facilius congregeremur. Lachrymās uero clinias Socrates inquit, præsenstempus exigit, ut illam, quam semper prædicas sapientiam nobis ostendas. Pater enim meus repētino quodā, & intolerabili morbo pressus est, & morti proximus esse, eamq; moleste ferre uidetur, quam uis olim eos, qui mortem expauescerent, quasi laruarum uultus horrerent. irriserit. Veni obsecro, eumq; ut soles, corripe, ut facile ferat nece s̄tatem. Congredere ergo nobiscum, unāq; cum aliis, pium opus exequere, So, Honesti. o, clinia uoti quantum in me est, composefficiaris præsertim cum sanctū opus sit, quod iubes. properemus itaq; Si enim sic se habet, properandum est. **C** Clinias. Cum primum te o. Socrates uiderit, conualefcet. Et enim sæpe contigit, ut quodāmodo resipisceret. Ergo secus muros peritonios agros ad eum perreximus. Prope enim portas, uersus columnam amazonidem habitabat. Inuenimusque illū iuncturis ualidum & robustum corpore, sed animo in becillum, & consolatione admodum indigentem, respirantem sæpe, trahentēque suspiria, multis cum lachrymis & percussione palmarum

X iiii

Xenocrates Platonicus

Quæ cum uidiffem, quid hoc o Axioche iquam: Vbi nam pristina illa tua & iactabunda constantia: ubi perpetuæ uirtutum laudes: Vbi mirati animi magnitudo, atq; audacia: Vt enī luctator ignau⁹ i Gymnasiis generosus apprensus, in certaminibus subcubuiisti. cur natura ipsius ordinē non consyderas: cum sis uir tantus, & tot insuper disciplinis imbutus, & si nihil aliud, atheniensis tamen. An non tenes uulgatam illam triamq; sententiam, qua dicitur peregrinationem quandam uitam hanc esse, & oportere nos recte, & æquo animo peregrinantes, haud ægra sane, sed læta mēte ad id, quod debitum, & necessarium est accedere. Mollities autem hæc non ætati maturæ, sed infanti conueniens. Axiochus, Hæc o Socrates recte dici uidentur. Verum nescio quomodo imminente discrimine sermones ipsi de tolerantia copiosi clanculum euanescent, & negliguntur. Suboritur autem repugnans quidam pavor animū undiq; circuncutiens. Heu hac luce iisq; bonis priuabor. Iacebo obscurus, gustu uisūq; captus putrescam. In uermes ferāsq; conuertar. So. Cōiūgis o Axioche absq; rationis examine, cum sensus priuatione sēsūm, ac tibi ipsi, & loquendo, & angēdo repugnas. nec aduertis q̄ simul de sensus priuatione cōquereris, & mœres ob putredinem, amissionēq; bonorum, tanq̄ in aliam uitam transiturus, potiusq̄ in sensus omnis priuationem aliquando migraturus, priuationem inq̄ talem, qualis ortum præcessit. Vt enim in re p. Draconis uel Clistenis nihil tibi contigit mali, tu enim non eras, circa quem esset malum, sic post mortem nullum tibi aduersū. tu nāq; non eris, circa quem futurum sit malum. Omnes igitur huiusce modi nugas abste pelle. Idq; consyderas, q̄ dissoluto eo, quod compositum fuit, & anima i locum proprium abeunte, hoc quod restat, terrenū, & irrationale. corpus homo nullo modo est. Nos enī sumus anima immortale animal, in habitaculo mortali clausum. Idq; umbraculum nobis ad malum natura construxit. Cui quæ dulcia sunt, adulterina. fluxa, & plurimis permixta molestis, quæ uero molesta integra, diuturna, sua uiūmque expertia. Accedunt tumores bilis, atq; pituitæ, ac sēsuum morbi, nec non corruptiones uiscerum. Quibus anima necessario condolet, p̄ singulos diffusa meatus, ut singula uinciat. Quo fit ut cælestem cognatūmque ætherem iā desyderet, sitiātq; uitam chorūmque supernum. Nam uitæ huius amissio a malo in bonum est transitus. Axiochus, cū malam iudices hanc uitam o Socrates quid in ea permanes: præsertim cum ista potissimum mediteris, aliorūmque curator existas, & mente cæteros antecellas: So Axioche. haud satis mihi uerus est testis. Existimas enī quem admodum

De morte

admodum atheniensis populus, postquam rerum perscrutator sum, me aliquid scire. Ego autem optarem quidem cōmunia ista cognoscere, nedum superuacua calleam. Quæ uero diximus, Prodicī sapientis declamationes sunt, partim quidem duabus tertiis, partim duabus dragmis, partim quatuor empta gratis sane is nullum erudit. Ac semper habet in ore Epicharmi illud. Manus manū lauat. Dās aliq̄ d̄ aliq̄ d̄ accipe. Superioribus autem diebus tot contra uitam intulit, ut parum abfuerit, quin ego uitam finirem. & ex illo tempore, cōtinue animus meus. o. Axioche moritur. Axioch^o. quæ sunt igitur ea, quæ dixit. So. Referā omnia, quorum apud me memoria restat. Inquit enim, quæ pars uitæ nō plena malis: Annon uix nat^o infans euestigio luget: uitamq; inchoat à mœrore: Nec ullus abest dolor. Sed uel propter indigentiam uel frigus uel calorē uel percussione[m] plorat, non dum potest uerbis, quæ patitur explicare flet autem, atq; uociferat, unāmq; hanc habet uocem molestiæ signū. cū uero septimum ætatis annum impleuerit, plurimis laboribus oneratur. Surgunt nimirum pedagogi, grāmatici, gymnastici pedotriuæ. illiq; nō secus dominantur, ac tyranni. Cum paulisper adoleuerit censores arithmetræ, geometræ distributores, & inumeri præter istos domini præfunt. ephæbum uero metus circumuenit, atq; mancipat, lycium & academia gymnasii principatus, sceptrā, malorumq; imoderatio prorsus occurrūt omni[sq;] adolescentis angustia sub morum censoribus, consiliōq; ariopagitarum electis consistit. cum istorum dictione solutus fuerit, curæ cōsultationesq; surrepunt, dum quem uitæ callē ingredi deceat, disceptatur, adeo ut sequentium comparatione laborum præcedentia illa leuia uideātur, & solis infantibus metuēda. Expeditiones belli ac uulnera, frequentiaq; certamina surgunt. Demum senectus ipsa clam serpit, in quā omne naturæ sordidum, & insanabile malum confluit, & nisi quis statim ut debitum reddat uitam, natura tanquam quæstuararia instat, atq; pignora exigit. ab hoc uisum. ab isto auditum. ab illo utrunq;. quod si resistat quis, dissoluit, inficit, mutilat, atq; obtruncat, non nulli ad extremū usq; seniū uiuunt, sed mente bis pueri decrepiti fiunt. Quapropter deus rebus hominū prouidens, quos amat, breui ad se ex hac reuocat uita. Itaq; Agamedes atq; Trophonius, cū moliti essent deo pythio templū quod ue optimum foret. præcarentur, confestim sōno pressi nunquam postea surrexerunt. Idem quoq; argiuæ Iunonis sacerdotibus contigit, cum mater illorum ab Iunone pietatis filiorum munus aliquod postularet. Nam tardante iugo, subeuntes ipsi matrem in templum trasporta-

Xenocrates platonicus

uere. Cumq; deo uouissent noctuè uita migrarunt. prolixum esset poetarum referre sententias, qui diuinis poematibus calamitates humanæ uitæ deplorant. Vnum referam poetam clarissimum ita dicentem. Statuerunt dii, ut mortales miseri in mœrore perpetuo uiuerent. Nec est in terra quicquam homine miserabilius. Itaq; aiunt Amphiaraum ab Ioue atq; Apolline summo quodam affectu fuisse dilectum, neq; tamen senium attigisse. Quid autem tibi de illo uidetur: qui nascetem iubet miseriam suæ uitæ lugere. Verum iam desinam, ne præter id, quod propositum est, peruagari longius uidear. Quis est autem, qui non de studio, atq; arte quam elegit, sūm opere conqueratur. mercenarios mechanicosq; artifices discurremus, ex nocte in noctem laborantes, & uix ea, quæ ad uitæ necessaria sunt acquirentes, Queruli porro uiuunt, nocturnasq; uigilias fletu ac lachrymis complent. Quid dicam de nautis: Quot periculis subiiciuntur? Recte siquidem Bias, nautam nec in defunctorum, nec in uiuentium numero computat. homo nãq; terrenus tãquam utriusq; ac dubiæ uitæ particeps, sese mergit in aquam, totus fortunæ subiectus. At suauis est agricultura. Esto sed non ne ut aiunt tanq̃ ulcus occasione tristitiæ semper inuenit. Nunc sane ariditatem accusat, & gemit. nunc imbres. nunc æstum exustionemq; nunc uermiculos, nunc caloré, nunc frigus item pestiuum. Honorandum uero rei p. studium, ut multa pertransiam, quot malis erumnisq; torquetur. Latitiam quidem habet pituitæ, uel bilis æstuantis instar mobilem, tumidam, fallacem & turbulentam. Iacturã uero tristem, & mortibus mille deteriorem. Quis auté, pôt esse scælix, dum ad turbæ nutū uiuit, irridetur, atq; exploditur, quasi ludus quidam, & fabula uulgi, concussus, exsibilatus, mulctatus, miserabilis, atq; perditus. Vbi nã o ciuilis Axioche milciades obiit: Vbi Themistocles: Vbi ephialtes: Vbi duces reliqui. His equidẽ rebus inhiaui nũq̃. Neq; enim honorandum mihi uidetur, dementi in populo magistratibus fungi. Qui autem circa theramenem, & calixenum postridie præsides insidiatores subigentes in discreta homines morte damnarunt. Quibus tu una cun eriptolemo tribus milibus contionantibus repugnasti. Axiochus, Vera narratio Socrates. At qui ex eo tempore in hunc usq; diẽ uitai tribunal, neq; difficilius ac durius quicquã rei p. gubernatione uisum est. Perpicuum hoc est iis, qui ipsi ciuilia tractant. Tu uero de his ita loqueris, tanq̃ eminus è specula quadam hæc intuitus. Nos profecto perspicacius ista callemus, qui in opere ipso uersamur. populus nepe o amice Socrates, ingratus, irritator, infensus, crudelis, inuidus, Rudis, ex confluente

De morte

fluente turba, atq; nugis coaceruatus & quisquishuic familiariter se ac
 cōmodat, lōge est illo inferior. So. postq̄ o Axioche disciplinā prae ceter
 ris liberalē maxime omniū iudicas deuitādā, qd de reliquis exstimādū:
 nōne sūnt opere fugiendas? Audiui prae terea Prodicū quādoq; dicentē
 mortē nec ad uiuos, nec ad mortuos ptinere. Axioch⁹ qua ratiōe o Socra
 tes? So. quoniam circa uiuentes mors non est, defuncti uero non sunt.
 Quamobrem, neq; circa te nunc est, non dum enim es mortuus. Neq; et
 si decesseris, circa te erit. Tu nāq; nō eris. Inanis igitur dolor esset, si Axio
 chus id lugeret, quod nec est circa Axiochum, neq; erit ī posterum. Nam
 perinde faceres, ac si scyllam centaurūmq; horrores. Quandoquidē hęc
 monstra, neq; circa te sunt, neq; erunt aliquando. Quod enim metuen
 dum, atq; horribile, iis qui sunt, accidit, at iis qui nō sunt, nichil expaue
 scendum. Axiochus. Tu quidem ista ex leui illa, quae iam passim uulga
 tā est loquacitate colligis. inde enim est hęc inanium uerborum copia,
 gratia adolescentulorum composita. Ego autem, q̄ huius uitae bonis pri
 uor, lugeo, etiā si ualidiores superioribus ratiōes adduxeris. Mens quippe
 fluctuans ornatum uerborum non intelligit, neq; colores orationis at
 tingit. Pompam splendoremq; sermonis, & si audit, negligit, & à ueritate
 procul abest, Sophismatum quoq; captiunculas minime substinet. So
 la hęc attendit, quae pulsare oīo, & penetrare animum possunt, So. Absq;
 ratione Axioche malorum sensum cum bonorum priuatione coniun
 gis, latetq; te mortuum esse. Eum plane, qui bonis orbatus est, contraria
 passio malorum affligit. Qui uero nō est, nec ipsam quidem orbitatem
 aduertit. Quo pacto igitur, ubi affligentium abest notitia, ibi esse potest
 afflictio? principio enim nisi sensum quendam per inscitiam poneres,
 mortem non expauesceres. Nunc autem peruertis te ipsum, metuens ne
 amittas animam. Amissioni uero animam addicis. Formidas ne sensu
 priueris, putāsq; non existentem sensum sensu cōprehēdi, ex eo q̄ mul
 ti atq; praeclari sunt de animi īmortalitate sermones. Neq; enim natura
 mortalis in tantam excellentiam surrexisset, ut uiolentiam immanium
 brutorum contemneret, mare transiret, conderet urbes, rei p. praecribe
 ret ordinem, in cælum suspiceret, astrorūmq; circuitus metiretur, solisq;
 & lunae progressus animaduerneret, ortus, atq; occasus, defectus in super,
 celerēsq; restitutiones meridianas, duplicēsq; conuersiōes. pliadas, & hye
 mem pariter & aestatem. Ventorum flamina, & impetus Imbrium. iactū
 praeferis fulgurisq; coruscum, & mundi deniq; passiones in aeternitate
 mirifice susteret, nisi diuinus spiritus aliquis inesset in animo, per quem

Xenocrates platonicus

tantarum rerum esset intelligentiam consecutus. **Q**uamobrem non in mortem o mi Axioche, sed in ipsam immortalitatem migras. Neq; bonis priuaberis, sed integra bonorum possessioe fruere. Nec uoluptates mortali corpori mixtas percipies amplius, sed omni prorsus tristitia uacuas. Illuc inquam proficisceris ab hoc carcere liber, ubi quiescunt omnia, & a tristitia senectuteq; semota. Vbi exultatio sancta, uitaq; malorum nescia, & tranquilla pace nutrita, naturam reru speculas, & archana philosophiae cetera contemplans, haud sane ad turbam theatriue gratiam, sed ad perspicuam ueritatis obiectum, Axiochus. In contrarium ne affectum oratio tua deduxit. Neq; enim mortem formido iam, sed opto. Vt autem rhetoru more, ego quoq; exuberans aliquid exprimam, iam iam o socrates euehor in sublime, diuinumq; circuitum thronumq; percurro. Ex hac inbecillitate me eximens renatus sum. So. Referam praeterea tibi si placet, quae Gobrias magus mihi tradidit. Inquit enim eo tempore quo Xerxes transiit, Auum suum Gobriam nomine missum fuisse in delum ad custodiendam insulam, in qua dii extabant duo. Vbi ait ex quibusdam tabulis aeneis, quas opis & hecaergos ex hyperboreis attulerunt, se didicisse, in corporis solutione, animam in occultum sub terram migrare locum, in quo Iunonis est regia, haud Iouis Angustior aula. Quippe cum terra mundi medium teneat. Caelum uero sphaericum sit, cuius hemisphaerium unum dii caelites sortiti sunt. Alterum inferiores, partim caelicolarum fratres, partim filii fratrum, Vestibula uero plutonis prouinciae claustris aeneisq; cathenis undiq; uinciuntur. Illum qui ista referat, fluuius acheron primo, deinde cocytus excipit. Quibus transcursis oportet ad minoem & rhadamantem duci, in eam uidelicet regionem, qui ueritatis campus cognominatur. Vbi sedent iudices examinantes uenientis cuiusq; uitam. Hic mendacis tutari se nemo potest. Quibuscuq; igitur in uita bonus adspirauit daemon, in locum isti piorum pertranseunt. Vbi uer aeternum omnigenis exuberat fructibus, fontesq; nientium aquarum scaturiunt. praeterea in super amena uariis depicta coloribus. Nec desunt philosophantium coetus, poetarumq; theatra. Circulares ibi chori, & musicae cantilena, suauisq; concentus. Iocunda conuiuia, sanctiq; & uberes conuentus bibetium inuiolabile gaudium, dulcisq; conuiuius. Non frigoris illic, aut caloris excessus, sed aeris natura salubris, lenibus solis radiis temperata. hic purgatorum sunt animorum sedes. ubi diuina mysteria celebrant. Quid igitur obstat quin tibi primo honor praemiumq; illic detur, cum originem a deo ducas. Eos quoq; qui circa herculem & dionysium, cum illuc descendunt

De morte

descēdunt, purgatos ire ratio dīctat, spēm q; fœlicis itineris ex cereris cul-
tu suscipere. Contra, qui uitam sceleribus inquinarunt, repente per tar-
tarum à furiis i erebum chaòsq; raptantur. Vbi patet impiorum prouī-
cia, danaidūmq; puellarum labor irritus aquis cribra implere frustra ni-
tentium. Vbi tantali sitis, Titii uiscera. Sisyphi saxum perpetuo reuolu-
bile. Vbi feræ mordaces i separabiliter corporibus se circumplicant. Vbi
faces inextinguibiles carnes exurunt. Vbi homines impii, omniformi-
bus suppliciiis cruciati perpetua punitione uexatur, Hæc equidē à Go-
bria percepi. Tu uero de his iudices o Axioche. Ego enī ratione coactus
hoc solum plane firmiterq; cognosco, animam omnem immortalem
existere, & eā, quæ pura ex iis locis abierit, sine tristitia uiuere. Quāobré
siue sursum, seu deorsum tendas Axioche, beatum fore te oportet, si mo-
do pie sancteq; uixeris. Axiochus, Erubesco mi socrates, & ulterius loqui
uereor. Tantum à me formido mortis abest, ut iam mori uehemēter ex-
optem, A deo mihi sermo superior, quasi cœleste oraculū persuasit. Nūc
igitur hanc uitam sperno, utpote in potiorem locum fœliciter transi-
turus. Quapropter in præsentia, quæ dīcta sunt, mecum ipse tacitus
animaduertam. Tu uero post meridiem o Socrates ad me redibis. So, fa-
ciam, ut dicis, Sed interim in Cynosargé reuertar deambulationis gra-
tia, unde huc ad te deductus sum.

Finis Xenocratis de Morte.